

אור האמונה

פרשת יתרו

שבת קודש ❖ כב' שבט, תשע"ג

גיליון מס. 354

❖ דברי התורה שבגיליון מוקדשים ❖

ברכה והצלחה
 כולל ברסלב אילת
 לזיווג הגון
 אסתר בת דינה
 לרפואה שלמה
 שלמה בנימין בן שרה פרוין, אמה בת מרסל
 שלום בן ליבא
 לזיווג הגון וחזרה בתשובה
 הילה בת פלורנס
 לעילוי נשמת
 שלמה שלומי בן אילנה נאוה, יא' חשון תש"ע
 יעקב אברהם בן הרב יוסף יצחק שליט"א,
 יח' שבט תשמ"ח
 בניהו בן זכריה (יחיאל) ומרים, כו' אדר תשע"ב
 ת.נ.צ.ב.ה

”וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהְיָן מִדִּין חֵתָן מִטָּה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים” (ית, א)

בתחילה היו קורין אותו "יתר", שנאמר "וילך משה וישוב אל יתר חותנו" (ית, א). כיון שעשה מעשים נאים, הוסיפו אות אחר ונקרא "יתרו". וכן אתה מוצא באברהם שמתחילה היו קורין אותו "אברם" ושרה שהיו קורין אותה "שרי" והושע שהיו קורין אותו "הושע" כיון שעשו מעשים נאים, הוסיפו להם את אברם ונקרא "אברהם", שרי ונקראת "שרה" והושע נקרא "יהושע". וההיפך כשעושה מעשים רעים, מונעים (מחסירים) אות אחר ממנו ולכן עפרון הפך לעפרן, ויהונדב ליונדב, ואחאב הפך לאחב, שעשו מעשים רעים. (מדרש הגדול)

”אֲנִי חֵתָן יִתְרוֹ, בָּא אֵלַי” (ית, ו)

ומתי לומר כדי לתקן את הקלקול הגדול הזה שקלקלת. שתיקה זה הכנעה. אני לא עונה, לא מתווכח, שותק. שיחשבו כולם שאני גולם. שאני לא מבין כלום. כשאני שותק אני עם ה'.

מעמד הר סיני. התגלות יחידה במינה של בורא עולם לעיני כל העם. הקדוש ברוך הוא נתגלה בכבודו ובעצמו אל כל אחד ואחד מבני ישראל ובמעמד נשגב ונורא הוד השמיע את דיברותיו לעיניהם ובאזניהם. חז"ל אומרים שגם נשמות כל בני הדורות הבאים נכחו במעמד גדול ונורא זה.

שתיקה והכנעה אפשר ללמוד מהירש משרת. בעודו נער צעיר החל הרה"ג רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א לשמש את הרה"ק רבי מנדל מרימנוב זיע"א. הכל קראו לו: הירש משרת. בבית הרבי הוא ניקה את התנורים, הסיק אותם ושמר על חומם. הירש משרת עשה זו באהבה רבה, וחש כאילו הוא הכהן הגדול החותה את הגחלים מעל המזבח. כשסיים את מלאכתו, היה מתפלל בדבקות ולומד בהתמדה עצומה בבית המדרש. הרבי ראה את מדרגתו הגבוהה של הירש משרת וקרבו עד מאד, עד שהיה לנאמן ביתו, כל ענין קטן כגדול בבית הרבי הובא אליו. היו לרבי מקורבים שמעמדו של הירש משרת הרגיזה אותם, שכן ראוהו כאדם פשוט ביותר, ולא הבינו מדוע מחשיבו הרבי יום אחד שלח הרבי את הירש משרת, בלויית אדם נוסף, לבדוק את המידות והמשקלות בחנויות העיר. הוא נכנס לחנותו של אחד מעשירי העיר, אדם יודע ספר, בדק את המשקלות ומצא שאחת מהן פסולה. האיש הסביר שהוא איננו משתמש בה כלל. אבל המשרת נענה: "גם אם אינכם משתמשים במידה זו, אסור להחזיקה בבית, שהרי הגמרא אומרת שאסור לאדם להשהות בביתו מידה חסרה או יתרה, ולא חשוב למה היא משמשת". פרץ העשיר בצחוק גדול ואמר: "ממתי הפך הירש משרת לפוסק הלכות?" שתק רבי הירש משרת ולא אמר דבר. גם כשנכנס אל הרבי לא אמר כלום, אבל המלוה ספר לרבי את אשר ארע. מיד הודיע הרבי לכנס את כל אנשי העיר, אך ביקש שלא יודיעו לאותו עשיר. נשא הרבי דברים לפני כל אנשי העיר בענין ההקפדה במידות ומשקלות, והזכיר כי בביתו של אחד מנכבדי העיר נמצאת מידה פסולה, וכי אותו אדם צחק לרבי הירש משרת, לאחר שהעיר לו על כך. כל אותה שעה שבה דרש הרבי בפני יהודי עירו, עמד רבי הירש משרת ובכה. נודע לעשיר כי בשלו כל הסער הזה, אך לבית הרבי וביקש מחילה. אמר לו הרבי: "עליך לשלם קנס בגובה חמישים אדומים שיחולקו לעניי העיר. ואתה, דע לך, צחקת על רבי הירש משרת שנעשה פוסק הלכות, איני בטוח שרברך שלמדת ממנו תורה

איך זכה יתרו שפרשה מיוחדת זו נקראה דוקא על שמו? בזכות ההכנעה שלו! "וישמע יתרו את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו" (ית, א). שמע, נטש את משפחתו ואת כל סוגי עבודה זרה שעבד, המיר את דתו ובא לחסות בצל כנפי השכינה. מה שמע יתרו שגרם למהפך גדול כזה בחייו? קריעת ים סוף ומתן תורה ומלחמת עמלק. והרי שלושת הדברים האלה שמעו כל העמים ולא באו. בקריעת ים סוף נאמר "ויבקעו המים" וחז"ל אומרים שנבקעו כל מימות שבעולם, אפילו המים שבכוס. במלחמת עמלק העמיד משה את החמה ולא שקעה, "ויהי ידיו אמונה עד בוא השמש", וראו כולם. וגם במתן תורה, כולם שמעו, כל העולם שמע, כאשר נתן ה' את התורה לעמו שור לא געה, ציפור לא צייצה, והיה העולם דומם ושמעו את קול ה' שהיה הולך מסוף העולם ועד סופו, וכפי שאומר הזוהר הקדוש "שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת". אלא שכל העולם שמע ולא נכנע. יתרו שמע ונכנע.

הכנעה, אחד הסודות הגדולים של החיים. לדעת לוותר. להרכין ראש. לא לענות גם כשמדברים אלי לא יפה. לשתוק ולהמשיך הלאה. ללמוד לא להילחם בשום אדם. לזכור שה' מנהיג את העולם וכשקורים דברים שהם בדיוק ההפך ממה שביקשתי, להרכין ראש ולקבל הכל בהכנעה. לזכור שהכל מאת ה' והכל לטובה. שתיקה לפעמים שווה זהב. לא תמיד מוכרחים לדבר. לפעמים כל מילה נוספת היא מיותרת, אפילו מקלקלת. תשתוק ותקבל תשובה לשאלה שיש לך. תשתוק ותזכה פתאום להתבהרות, תזכה לראות שאפשר לתקן את מה שקילקלת אפילו שחשבת שזה כבר אבוד, שכבר אי אפשר לפייס את השני. שתיקה מתוקה. שתיקה שמוציאה אותך מהחלל הפנוי, מהצער הגדול שאתה נתון בו. רוב הצער שיש לנו בחיים זה בגלל דברים שאמרנו והצטערנו עליהם, לכן התרופה היא לשתוק. עד שמשמים יראו לך מה לומר ואיך לומר

יודע לפסוק הלכות כמו רבי הירש משרת... כששאלו החסידים את רבי הירש משרת מדוע בכה, כי חשבו שעדין צורב בו עלבוננו, ענה: "התפללתי להשמ שלא יעניש את אותו אדם לפני שהוא יצליח לפייס את הרבי..." (מרוה לצמא). שתיקה זה אמונה.

"כשמשנה רבנו עלה למרום וראה מה שראה, שאל את הקב"ה מדוע לא תינתן תורה על ידי רבי עקיבא, שהוא ראוי יותר ממנו, מה ענה לו ה'?" שתוק! כך עלה במחשבה לפני. כשביקש משה לראות את שכרו של רבי עקיבא, אז ה' הראה לו איך סורקים את בשרו במסרוקות של ברזל. זו תורה וזה שכרה, שואל משה? שתוק, כך עלה במחשבה לפני. זו היתה התשובה. שתוק. זה נראה שבעצם אומרים לו אל תשאל שאלות, תשתוק. אבל לא! השתוק הזה פרושו - פה זה שתיקה. פה זה לא דבור. שתיקה עליונה. שתיקה שהיא בעצם שתיקה מתוקה, נפלאה, אתה לא צריך לדבר, אתה כאילו מרגיש דברים. אתה מאמין. ופתאום נהיה מזה נגון. אז ישיר משה. תבואי תשורי מראש אמנה. נגון של אמונה. נגון של האור אין סוף". (באור פני מלך חיים)

הפרשה הזו מפגישה אותנו שוב ושוב עם המדות היפות של ההכנעה, הענוה, הביטול. יתרו מגלה הכנעה, מרכין ראש, עוזב את השקר ומתקרב אל ה'. הוא נותן למשה עצה טובה, למנות אנשי חיל, אנשי אמת, שיעזרו לו לשפוט את העם. ומשה? עניו מכל אדם. מרכין ראש ומקבל את עצת חותנו, "וישמע משה לקול חותנו".

"לגויים יש כל מיני חכמים, כל מיני פילוסופים, הכל אצלם זה להקאות, להתבלט, להוכיח שאני החכם ושאני היפה ושאני המוצלח, הפוך הפוך מעם ישראל. לעם ישראל יש את משה רבנו. יש חכם ממש רבנו? יש צדיק גדול ממנו? יש גאון גדול ממנו? יש יותר ממשה רבנו שעלה השמימה וירד? אבל את התורה הוא קיבל במתנה, לא בשכל שלו, לא בחוכמה שלו, "עלית למרום שבית שְׁבִי לקחת מתנות באדם". ארבעים יום הוא היה בשמים, ארבעים יום ה' לימד אותו וכל יום מה שה' למד איתו הוא שכח. עד שנגמרו ארבעים הימים, הוא עדיין לא ידע כלום, לא הבין כלום, ואז ה' נתן לו את כל התורה במתנה. זה בעצם ההבדל הגדול בין יעקב ועשו. עשו לשון עשיה, כל הזמן עושה ועושה ועושה. יעקב לשון מעכב. הוא לא עושה, הוא קודם מתעכב. "אתנהלה לאטי" הוא אומר לעשו, אני לאט לאט, אני לא עושה הכל, אני לא כובש את העולם, אני לא חושב שאני יכול עכשיו כל כך הרבה דברים לעשות. "וְיִאָחַר עַד עֶפְתָּה" הוא מבקש לומר לעשו, כל דבר שעשיתי, לפני כן התאחרתי, אני לא עשיתי אותו מייד, אני לפני כן בכיתי, והתפללתי, והתבודדתי, ונכספתי, וביקשתי, כל דבר שעשיתי, היתה לי לפני כן "התאחרות", ועשיתי התנהלות איטית איטית עד שהגעתי. עד שזה היה בכל רמ"ח אברי ושס"ה גידי. כלומר יעקב אבינו, שהוא האבא שלנו, שלאורו אנחנו הולכים, הוא לימד אותנו שלא צריכים לרוץ ולחשוב שצריך לחטוף. צריך לעשות הכל עם הארת הרצון, עם בכיות, עם דמעות, עם להתאחר, ואחר כך הקב"ה גומר". (באור פני מלך חיים)

זה עם ישראל. עם ישראל, הצדיקים הכי גדולים שלו, הגדלות שלהם זה הביטול, ההכנעה. משה נפגש עם יתרו חותנו ומה הם עושים דבר ראשון? "וישאלו איש לרעהו לשלום" (ית. ז).

פלא פלאים. משה שקיבל את התורה מפי הגבורה ויתרו שבא ממקום כל כך רחוק וטמא, נקראים איש ורעהו. האיש זה משה שנאמר: "והאיש משה ענו מאוד" ורעהו זה יתרו. כאילו הם שווים. "כי כך דרכו של הצדיק הגבוה מאוד, שהוא מוריד את עצמו ומקרב את עצמו כל כך למי שיש לו איזה רצון

להתקרב אל האמת, הוא מקרב את עצמו אליו כל כך כאילו היה חברו ממש, כאילו הם איש ורעהו" (ליקו"ה בכור בהמה טהורה ד, כב).

כל העבודה של האדם זה להיות אין. זה להיות בטוח שכולם יותר צדיקים ממנו ויותר קדושים ממנו, וכולם יותר נבונים ממנו. זה כל הסיפור של האדם בעולם הזה. לגלות את הכבוד של ה'. כשהאדם לוקח את הכבוד לעצמו, אז ה' ירחם. זה בעצם הנסיון שלנו דקה דקה, רגע רגע, לקבל מחמאה, להתרגש מאיזה מילה טובה שאומרים לנו, לשמוח שמשוהו שעשינו עלה יפה, שהצלחנו, ורגע אחרי כן להחליף את המחשבה הזו במחשבה אחרת, שבעצם הכבוד הוא של ה'. מי שיודע להעלות את כל הכבוד להקב"ה, אותו צריך לכבד. לא את מי שלוקח את כל הכבוד לעצמו. הנסיון הכי גדול של האדם זה לדעת שבלי הקב"ה הוא כלום.

אדם בשפלות, אז ה' אתו. שפלות זה אני לבד לא יכול, אני צריך את הקב"ה. גאווה זה אני עשיתי, אני פעלתי, זה נפרד מהקב"ה. אדם קשה לו להרגיש שהוא תלוי בקב"ה. הוא רוצה שהדברים יסתדרו מעצמם. אבל הקב"ה סידר את העולם ככה שבכל זמן, בכל גיל, בכל שלב בחיים, אנחנו נהיה תלויים בו.

כל גאווה מביאה לבסוף את ה"מגיע לי". אדם מתגאה, הוא מרגיש שהוא חשוב, התוצאה זה "מגיע לי". וכשהוא לא מקבל מה שהוא חושב שמגיע לו, אז הוא נפגע, אז הוא קצת ברוגז. מה זה שפלות? אדם לא חושב שמגיע לו משהו. לא חושב שמגיע לו כזה יחס, או מגיע לו כבוד, או מגיע לו שלא יצטקו עליו. אדם צריך להגיד כל הזמן - לא מגיע לי כלום, אני לא יותר טוב מאחרים. הוא צריך לדבר לעצמו: מה אתה מחשיב את עצמך, מה אתה בכלל מתגאה על אחרים, מי יודע איזה מן קשיים יש להם שהם מתגברים עליהם. אדם כל הזמן צריך לעצור ולהתבונן, לזהות את המחשבות של הגדלות, להודות בהם, לעשות מזה צחוק. אין דבר שמסתיר את אור ה' יותר מגאווה. "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת", זה נאמר על גאווה, לא על שום דבר אחר. כל תקלה בחיים באה להזכיר לנו: אתה עדיין מתגאה, אתה עדיין חושב שהכל אתה עושה. נפל לך, נשבר לך, התקלקל לך, אבד לך, ננעל לך, פגעו בך, רימו אותך, כל אלה תקלות קטנות שבאות להתריע. להחזיר אותך לה'. להזכיר לך ש"לפני שבר, גאון". לפני שנשבר משהו, השתבש משהו, היה לך הרהור של גאווה. ה' מרחם עלינו, לא נותן לנו להתרחק ממנו יותר מדי, הוא כל הזמן מאותת לנו: תצאו מהגאווה שלכם. תפסיקו עם המחשבות של גדלות. תפסיקו ללכת ככה מדושני עונג כאילו כל העולם שלכם. תפסיקו ללכת עם התחושה שהכל אתם עושים. שכל דקה אתם עושים. אם אתם באמת רוצים להתקרב אלי, תתחילו לשנן לעצמכם: זה לא אני, זה לא אני. ה' מדבר אלינו כל הזמן.

ענווה זה תפילה. זה להרגיש שאני לא יכול בלי ה'. בעצם, אנחנו מרגישים שאנחנו מסתדרים גם בלי ה'. גם אם לא אומרים את זה, חושבים ככה. אדם מרגיש שהוא לא יכול בלי ה'? הנה, הכל בסדר, עובדים, מתפרנסים, לומדים תורה, הילדים מסודרים, אדם מרגיש שבלי ה' הוא לא מסתדר? כשאדם לומד להיות "בעל תפילה", כשהוא מתפלל לפני כל דבר שהוא עושה ומבקש מה' שיעזור לו, שיהיה אתו, אז הכל נראה אחרת. הרבה יותר טוב. הרבה יותר מוצלח. ולא צריך בשביל זה בית כנסת. תוך כדי החיים, תוך כדי המרוץ, ללמוד לחיות עם הקב"ה, ללמוד לדבר אתו כל הזמן, לבקש לפני, להגיד תודה אחרי. זה לוקח זמן, צריך להשקיע בזה, אך כשמתרגלים, אי אפשר להפסיק. לא מעיזים לעשות משהו בלי ה'.

מורנו הרב: "אם אדם רוצה לשנות את הטבע, לפעול ניסים, צריך להתפלל בענווה ושפלות, בהכנעה, לדעת אני איש קטן, קטן יותר מכל יהודי שבעולם, ואז יכול לפעול כל דבר בתפילותו."

אהבת חינוך זה הדבר הכי חשוב לנו והוא שיביא לנו את הגאולה. כל התורה כולה היא ואהבת לרעך כמוך. כמו בסיפור הבא:

"מתחת לעץ החרוב"

ימי השלטון הבריטי בארץ ישראל. תושבי ירושלים סבלו אז סבל נורא. גם מהבריטים וגם מהערבים. אולם, כמו תמיד ועל אף הפרעות ושפך הדם, השכינה לא זזה מן הכותל המערבי והוד הקדומים של העיר היפה בעולם. הקדושה בתבל, מרחף מעל החומות והסימטאות וביניהן, נוסק בין הגאיות ופסגות ההרים. ירושלים של ימי המנדט.

זעקות נוראות פילחו את ערפילי הבוקר של יום סתווי בכניסה לירושלים. ליד ליפתא. אלה היו זעקות משוגעות, שלא מעלמא-הדין. אכן כן, הרעש המטריד הזה פילח את כותלי בית חולי הנפש שניצב לו באירוניה חצופה משהו, דווקא בואכה עיר הקודש. ללמדך אולי, שמכאן ואילך חשוב שתהא הנפש בריאה.

מי צועק? למה צועק? תשובה בהמשך.

הם צעדו שלושה. האבא הגדול הרב אריה, שזקנו יורד על פי מידותיו, ולידו שני בניו הקטנים, עדיין לא בני מצוות, רפאל בן ה-8 ושמעון בן ה-6. "המתינו כאן", ביקש האב הצדיק וניגש לחנות מכולת ליד תחנת האוטובוס. הוא שלף שילינג מכיסו, תחבו ביד הקמעונאי והחל לבחור ולמלא את שקית הנייר בממתקים, בעוגות ובסוכריות צבעוניות, הא כן, כמובן, הוא לא שכח לטמון גם חתיכת חלבה שראוי להתכבד בה. "לאן הולכים אבא?" שאלו הקטנים. "לתת מתנה קטנה ומתוקה לקרוב משפחה" השיב.

אחרי 20 דקות של הליכה מזורזת, הם ניצבו מול בית החולים לחולי נפש סמוך נראה לכפר ליפתא. האב ר' אריה ביקש משני בניו לנוח תחת עץ החרוב, בשיפולי המורד בואכה בית החולים. "אני חוזר בתוך עשר דקות, ובינתיים שנונו את משניות מסכת שבת ואבחן אתכם כשאחזור".

המחזה הזה חזר על עצמו במשך שנים מספר. בכל ראש חודש צעדו האב ובניו מן הבית למכולת, שם התמלאה שקית הנייר בממתקים, אחר כך צעדו בזריזות לעבר בית החולים, השניים שינונו משניות תחת עץ החרוב, ואבא חזר אחרי 10 דקות או רבע שעה ובחן אותם.

הם ידעו ששם בתוך הבית הגדול הזה, גרים אנשים לא יציבים בנפשם, "משוגעים". הם ידעו שיש שם אדם שאבא שלהם אוהב ודואג לו, הם הבינו שמדובר בקרוב משפחה ותו לא.

אחרי 4 שנים הבריטים עזבו. בית החולם לחולי נפש פונה, החולים פוזרו, חלק מהם נפטרו בצוק העתים. אבא ר' אריה כבר לא עשה את הציר הקבוע של כל ראש חודש, ורפאל ושמעון לא שאלו הרבה שאלות. הם תארו לעצמם שקרוב משפחתם כנראה נפטר. וגם הסיפור הזה שקע אט אט אל מעמקי התודעה, מבלי לתת לו תשומת לב מיוחדת. הם שכחו אותו.

לימים, כשאבא ר' אריה נפטר, הם ישבו שבעה, כאשר כל איש מזרם המנחמים מספר על זווית חסד חדשה שנבעה ממעינותיו של אביהם הנערץ.

ואז הגיע אביגדור. איש קשיש חבוש כובע מצחיה ובידו סל פלסטיק ובו ירקות. "שלום, קוראים לי אביגדור, אתם לא מכירים אותי, אבל אני הכרתי את אבא שלכם לפני 25 שנה ויותר. הייתי אח בבית החולים לחולי נפש בליפתא. בוקר אחד ניצב אביכם בפתח בית החולים ושאל: תסלחו לי, אני שומע מכאן זעקות נוראות, מחרישות אזניים... מי צועק? רב אריה אביכם הבחין מיד עם כניסתו למחלקה באותו חולה גבה קומה אך כפוף שצעק כמו מטורף, מילים בלי פשר בלי קשר, כשהוא מקפץ ובוטע ונוגח בראשו בקיר הבטון, ניגשתי

רבינו גילה שיש כזה כח בעולם שהוא כח התפילה, ועם הכח הזה אדם יכול לפעול כל מה שהוא רוצה, כל דבר. כל אחד מישראל יכול לחולל ניסים ונפלאות בתפילה. ה' הוא בעל הנפלאות, כל הניסים והישועות, ה' הכין אותם קודם בריאת העולם, אבל כדי לגלות אותם, להוציא אותם מהעלם אל הגילוי צריך תפילות, אם לא תתפלל הניסים לא יתגלו. ה' הכין לכל אחד אין סוף ניסים ואין סוף נפלאות, תפילה זה הדבר הכי חזק בעולם, אין דבר יותר חזק מתפילה, אין שערים נעולים בפני התפילה, אין שום כח שיכול לעצור תפילה, תפילה זה כמו סכינים וחרבות שזה חותך את כל רקיעי השמים ואת כל המסכים. כל הישועות שלך מוכנות, הכל מוכן, רק תבקש, תתפלל, וה' ישמע אותך! לכל יהודי צריך להיות אין סוף ניסים - רק צריך להתפלל, לבקש.

ה' עשה תנאים לפני בריאת העולם שכל מה שאדם יבקש, כל מה שהוא יתפלל ה' יתן לו, כל דבר. אתה רוצה דירה, עשירות, רפואה, ילדים? הכל ה' יתן לך - רק תתפלל, תפתח את הפה הכל מובטח לך. עוד לפני שה' ברא אותך, הוא כבר הכיל לך את הכל, את כל הניסים, את כל הישועות, רק תדע שהצינור זה התפילה, הכלי זה התפילה. כל יום ה' עושה לאדם עיכוב חדש, בעיה חדשה, הילד חולה, האשה חולה, אין פרנסה, זה הכל כדי שאדם יבוא להתפלל, ועי"ז יהיה נס ועוד נס, בשביל זה ה' ברא את העולם, כדי שיהיו ניסים ונפלאות.

ענווה אמיתית זה "אין עוד מלבדו", רק ה'. ענווה זה לדעת שרק ה' יכול לעזור לי. אם אדם היה יודע כמה ה' גדול, כמה ה' אין סוף, כמה הוא יכול לעזור לו, היה מתפלל לה' ופועל כל דבר בעולם, בג' תפילות אפשר לפעול את כל הדברים, צריך לבקש את כל המשאלות, את כל הדברים שצריכים בחיים, תתפלל, תבקש! אל תרחם על הקדוש ברוך הוא, אל תרחם עליו, ה' רוצה שתבקש את כל הבקשות שבעולם ואתה מרחם עליו? אדם מבקש 'תן לי חודש לחיות' 'תן לי קצת פרנסה', לא! תבקש את הכל, תבקש את כל מה שצריך לך, לאשתך, לילדים שידוכים, פרנסה, אריכות ימים, הכל תבקש, אם תתפלל תעשה פלאות כי ה' ברא את העולם רק בשביל שיהיו ניסים ונפלאות".

אדם שחי בענווה ושפלות, אדם שלא מחזיק מעצמו יותר מדי, יכול להתייחס אל השני בעדינות, בנועם, הוא אוהב את הבריות.

עם ישראל ממתין לקבלת התורה, ועל ההמתנה הזו נאמר בפרשה "ויחן שם ישראל נגד ההר" (מט. ב). למה ויחן בלשון יחיד? הרי מדובר בעם שלם? אומר רש"י הקדוש: כאיש אחד בלב אחד. אהבה ושלוש ואחדות, זו היהדות. כדי לקבל את האור הגדול והעצום של התורה אומר רבי נתן, צריכים שיתחברו באהבה נפשות רבות מישראל ביחד, כאיש אחד. היחד הזה זה כוח עצום. "כשכל ישראל יתנו יד זה לזה, תצטרפנה הידיים ותגענה עד כסא הכבוד" (ו' ישראל מקוזניץ).

"עם ישראל, לפני שקיבלו את התורה, כשהיו בהר סיני, כאיש אחד בלב אחד, באותו רגע כבר לא היו צריכים לשמוע את התורה, הם השיגו את התורה בלי שקיבלו את עשרת הדיברות. עצם האהבה שהיתה ביניהם, הביאה אותם להתעלות רוחנית כזו, שהבינו את כל התורה בלי שנתנו להם אותה. ולכן אפשר לשיר בפסח "אילו עמדנו על הר סיני ולא נתן לנו את התורה ד...י...נו...". דינו? בלי התורה? אהבת חברים כזו כמו שהיתה שם, אדם לא איכפת לו מעצמו כלום, ולא מקפיד ולא כועס והכל נפלא, זה כמו מתן תורה". (באור פני מלך חיים)

אהבה זה חובה. אין חובה יותר גדולה מזו. להרבות במילים טובות אחד לשני. במילים שמשמחות את הלב. בין הורים וילדים. בין בני זוג. בין חברים.

אותו שיזכה לרפואה שלמה. נחמיה היה מחייך באושר, אבל הוא מעולם לא הבריא. יומיים לפני פינוי בית החולים, הוא לקה בלבו ופרפר בין חיים למוות. הצלחנו לייצב את מצבו, וכשהוא חזר להכרה, הוא סימן לעברי וביקש להשמיע כמה מילים: אביגדור, אני רוצה שתדע, הרב עם הזקן הארוך שהביא לי כל חודש ממתקים, הוא צדיק. הוא בכלל לא קרוב משפחה שלי. מעולם לא נפגשתי אתו עד ליום שהוא בא לבית החולים עם הסוכריות. אני יודע, אביגדור, שרק בזכותו נתנו לי תרופות הרגעה, לפני שהוא הגיע שאגתי כמו אריה רעב בכלוב, ואם היו לי כמה דקות של אושר בחיים האיומים שעברתי אחרי השואה הנוראה, אלו היו הדקות עם ר' אריה, עם הסוכריות וחתיכת החלבה, עם הנשיקה במצח והברכה מהלב. אני מבקש ממך אביגדור שתגיד לו שאני אוהב אותו, ואני מבקש ממנו סליחה על כך שמעולם לא אמרתי לו תודה. תגיד לו אביגדור את האמת, שחוץ מהדקות האלה, דקות הגסיסה שלי, לא יכולתי להוציא משפטי אחד שלם. תגיד לו תודה בשמי, אביגדור. זו הצוואה שלי".

רפאל ושמעון מחו דמעה סוררת. "ואנחנו, כשאבא עשה חסד של אמת עם יהודי אומלל ניצול שואה, שיננו משניות מתחת לעץ החרוב".

(מתוך סידרת ספריו של הרב יעקב (קובי) לוי)

אליו, ואז הוא שאל: למה הוא צועק? ולמה חוץ ממנו כולם שקטים? הסברתי לו כיצד מתנהל כאן בית החולים על פי הנחיות הממשל הבריטי. ובכן, לא כל חולה זכאי לתרופות הרגעה. על פי הנחיית הבריטים, רק חולה שיש לו קרובי משפחה שמגלים בו ענין, והם קצת לוחצים במקומות הנכונים, זוכה החולה לקבל תרופות הרגעה, תבין אדוני, אמרתי לאביכם, לחולה הזה נחמיה בדלבסקי, אין שום מר או קרוב. הוא ניצול שואה בן בלי בית...".

המשיך אביגדור בסיפורו: "נחמיה בדלבסקי? צעק אביכם ר' אריה בהתרגשות, אני קרוב משפחה שלו. אני לא מאמין, ריבונו של עולם, נחמיה ניצל מהשואה והרי הוא לפני".

ואז ניגש אביכם אל נחמיה המטורף, חיבק ונישק אותו בחום ובאהבה הוציא מכיסו כמה סוכריות, והורה לי להודיע לממשל הבריטי שהוא דורש במפגיע לדאוג לו לתרופות, והוא גם שלף שני שילינג כדי לעזור במימון התרופות.

וכך מידי ראש חודש היה מגיע אביכם אל נחמיה החולה, שרוב הזמן בה באויר, פה ושם השמיע משפט מבולבל, עם שקית נייר מלאה ממתקים. יושב עמו רבע שעה, משוחח עמו בחמימות רבה. אביכם דיבר, ונחמיה שתק ולעס, רגוע ונינוח. לפני שנפרד ממנו נישק ר' אריה את נחמיה במצחו וברך

תפלה

תעזור לי אבא לא להשבר כשאני רואה את אחד החברים שהיה עד עכשיו שקט ורגוע, פתאום הוא כל כך בוער, רץ, קופץ, מתפלל בהתלהבות, לומד בהתלהבות, במקום לחשוב בלב שזה הכל הצגות כדי להרגיע את עצמי, במקום זה תעזור לי ללמוד לפרגן, להתפעל, לשמוח בהצלחה של השני.

תעזור לי אבא לקבל בזיונות בהכנעה, בשתיקה, לא להתרגז, לא לשמור טינה, לא לעשות ברוגז, לזכור שכל פעם שאני מתעצבן ממה שעובר עלי, זה סימן שאני רחוק מן האמונה הקדושה.

ריבונו של עולם! תודה על זה שאתה נותן לי להרגיש שאני בן יחיד שלך. רק תעזור לי לזכור תמיד שיש לך כמוני הרבה בנים יחידים.

על השני ומה שרואים ושומעים מבחוץ לא מעיד כהוא זה על מה שיש בפנים, על מה שהוא באמת. תעזור לי אבא לזכור את אותם פעמים שכל כך הופתעתי, שממש נדהמתי לגלות שאותו אחד שהיה נראה לי כל כך קריר, כל כך לא רציני, פתאום יצאו ממנו כאלה דיבורים, כאלה כסופים, כאלה רצונות, כזאת יראת שמים שממש התביישתי לעמוד לידו.

תעזור לי אבא להסתיר את מה שאתה מזכה אותי לעשות, להפסיק לרצות שכולם יראו וידעו ממני. כמו למשל כשאני זוכה לתת פעם מטבע של 10 ש"ח לצדקה וכל כך מאוכזב שמי שאסף את הצדקה הסתכל למעלה ולא ראה כמה נתתי. תעזור לי לשמוח עם כל דבר שאני מצליח להסתיר כי זה כל כך קשה לי. כי בסוף זה כמעט תמיד יוצא.

ריבונו של עולם! זכה אותי להרגיש שאני איש פשוט, קטן יותר מכל יהודי שבעולם, כי זה קשה לי. כי אני תמיד נזכר באותו אחד שהוא נראה לי כל כך גרוע, שהמידות שלו הן כאלה גרועות, שאין אני יכול לחשוב שאני פחות ממנו? זכה אותי לזכור שאני לא יודע עם איזה נסיונות הוא מתמודד ואיזה כוחות הוא קיבל ממך אבא ואם אני הייתי במקומו, מי יודע אם הייתי עושה אפילו את הקצת שהוא עושה.

תעזור לי אבא להפסיק להסתובב כאן עם ההרגשה שאני יותר מוצלח מאחרים. תציל אותי אבא מההרגשה שאני יותר פנימי, יותר אמיתי, יותר רחוני ועוד כל מיני שטויות שמתרוצצות לי לפעמים בראש.

תעזור לי להבין סוף סוף שאני לא יודע כלום

שמר שאלה!
מנחם אזולאי

תרומות ניתן להעביר לת.ד. 57943, ירושלים - או לחשבון בנק הדואר 20685668. כל תרומה תתקבל בברכה.

ניתן לקבל את הגיליון בדואר אלקטרוני ע"י שליחת מייל לכתובת: r.m.azolai@gmail.com

בנושאי הקדשות ו/או הנצחות נא לפנות לטל. 03-9339013; 050-4139631 *** בשאר נושאי העלון ניתן לפנות לטלפון: 02-5374711; 050-4181488

מתארגנות קבוצות לנסיעות לציונו הקדוש של מוקד כל הישועות **רבי נחמן מברסלב זיע"א טל. 02-5374711, 050-4181488** (אזולאי)